

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

(podľa §15a zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov)

Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu vymedzenom zákonom o civilnej ochrane obyvateľstva chrániť životy, zdravie, majetok a vytvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas mimoriadnej situácie.

Práva a povinnosti v civilnej ochrane

Fyzická osoba má právo na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom, na evakuáciu a ukrytie a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.

Fyzické osoby majú právo na vytvorenie podmienok na zabezpečenie prípravy na civilnú ochranu, ktorej cieľom je umožniť získanie vedomostí v sebaochrane a pomoci iným v núdzi.

Fyzické osoby sú povinné:

- riadiť sa pokynmi orgánov štátnej správy a samosprávy a záchranných zložiek
- riadiť sa pokynmi na ukrytie a evakuáciu
- vykonať opatrenia na ochranu potravín, vody, hospodárskych zvierat a krmív, ktoré vlastnia alebo im boli zverené
- plniť úlohy v jednotkách a zariadeniach civilnej ochrany podľa určenia a zaradenia a na plnenie sa vopred pripraviť
- vykonávať časovo obmedzené práce pre civilnú ochranu súvisiace s bezprostrednou ochranou života, zdravia a majetku
- poskytnúť vecné prostriedky, ktoré vlastnia alebo užívajú
- poskytnúť potrebné priestory a prostriedky na dočasné ubytovanie evakuovaných osôb
- poskytnúť podľa svojich schopností a možností osobnú pomoc pri likvidácii a na odstraňovaní následkov živelných pohromy alebo havárie v meste

Podrobnosti týkajúce sa povinností a oprávnení v civilnej ochrane nájdete v zákone NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Podrobnosti a ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať na Okresnom úrade Nové Zámky, odbor krízového riadenia, na ul. Podzámska č. 25, alebo na tel. č. 035 6913105, www.minv.sk.

Zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Možné riziká vzniku mimoriadnych udalostí v okrese Nové Zámky

OBSAH:

1. Oblasti možného ohrozenia mimoriadnymi javmi poveternostného a klimatického charakteru
 - a) Vietor
 - b) Teplotné extrémny
 - c) Búrky a privalové dažde
 - d) Inverzia
2. Oblasti možného ohrozenia seizmickou činnosťou, zosuvmi pôdy, skál a lavín
 - a) Lavíny
 - b) Zosuvy pôdy, pokles pôdy, prepady dutín (kamenné lavíny)
 - c) Seizmická činnosť
 - d) Vulkanická činnosť
3. Oblasti možného ohrozenia povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov a oblasti možného ohrozenia v prípade porušenia vodnej stavby
 - a) Povodne
 - b) Záplavy
 - c) Hrádze, vodné diela
4. Ohrozenie požiarmi
 - a) Oblasti možných veľkých lesných požiarov
 - b) Výrobné podniky ohrozené možným vznikom požiaru vyplývajúceho z povahy ich činnosti
5. Oblasti ohrozené všetkými druhmi dopravy
 - a) Oblasti ohrozené cestnou dopravou
 - b) Oblasti ohrozené železničnou dopravou
 - c) Oblasti ohrozené leteckou dopravou
 - d) Nehody lanových dráh
 - e) Oblasti ohrozené nehodami produktovodov, plynovodov, prečerpávacích staníc
6. Oblasti možného ohrozenia závažnou priemyselnou haváriou vyplývajúce z charakteristiky nebezpečných látok
 - a) Oblasti možného ohrozenia vyplývajúce z umiestnenia jadrových zariadení
 - b) Oblasti možného ohrozenia závažnou priemyselnou haváriou vyplývajúce z umiestnenia nebezpečných látok – stacionárne zdroje ohrozenia
 - c) Oblasti možného ohrozenia spojené s únikom nebezpečných látok pri všetkých druhoch prepráv – prehľad trás nebezpečných látok
7. Oblasti možného ohrozenia vznikom chorôb, epidémií a pandémieí
 - a) Ochorenia ľudí
 - b) Ochorenia zvierat
 - c) Ochorenia rastlín, zamorenie škodcami
8. Oblasti ohrozené inými druhmi mimoriadnych udalostí
 - a) Oblasti ohrozené rizikami technogénneho charakteru
 - b) Oblasti ohrozené rizikami sociogénneho charakteru

- c) Oblasti ohrozené rizikami enviromentálneho charakteru
- d) Oblasti možnou kumuláciou rôznych druhov mimoriadnych udalostí

1. OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA MIMORIADNYMI JAVMI POVETERNOSTNÉHO A KLIMATICKÉHO CHARAKTERU

1.a) Vietor

Územie okresu Nové Zámky je z hľadiska poveternostných podmienok pomerne rovnomeré. Vo všeobecnosti prevládajú vetry severozápadné, juhovýchodné, prípadne západné. Merania rýchlosti vetra ukazujú, že najväčšiu priemernú rýchlosť aj častosť má severozápadný vietor. V zimnom období prevláda severozápadný vietor. Pre jarné obdobie sú charakteristické časté zmeny poveternostných situácií sprevádzané rýchlymi zmenami teploty vzduchu. V lete prevládajú východné a juhovýchodné smery, podobne aj počas zimných mesiacov. Jesenné obdobie je prechodné, podobné jarnému.

1.b) Teplotné extrémny

Na základe klimatickej klasifikácie sa okres Nové Zámky zaraďuje do teplej klimatickej oblasti. Dané územie patrí do teplej a suchej oblasti s miernou zimou, teplým letom s dlhším slnečným svitom. Priemerná ročná teplota vzduchu je 9,4 °C. Najstudenším mesiacom je mesiac január, najteplejším júl. Absolútne maximum teploty vzduchu dosiahlo 39°C. Priemerný počet tropických dní /max 30°C/ za rok dosiahol 16,6 dňa, priemerný počet arktických dní /max - 10 °C/ je 0,3 dňa. Priemerná ročná teplota je 9,5°C, ročný úhrn zrážok sa pohybuje od 540 mm do 730 mm a zrážky sú veľmi premenlivé s dlhšími periódami sucha.

1.c) Búrky a prívalové dažde

Najčastejším obdobím búrok v okrese Nové Zámky je obdobie od apríla do septembra. S búrkami môžu byť spojené prívalové zrážky s rôznymi úhrnmi a nárazmi vetra s rôznou rýchlosťou. Pri búrkach je možný výrazný, prechodný vzostup vodných hladín na malých tokoch a výskyt povodňových úkazov mimo tokov (stekanie vody zo svahov, bahnotok, zatápanie pivníc, podchodov, podjazdov).

1.d) Inverzia

Inverzia je taká zmena teploty, pri ktorej teplota s výškou stúpa. Vyskytuje sa vždy len v určitých vrstvách troposféry, najčastejšie pri zemi. Typickým počasím pri inverzii v zime sú hmly a chlad v nížinách a pomerne teplo na horách. Z dôvodu výskytu hmiel, sa dá predpokladať znížená viditeľnosť nielen na vozovkách, čo môže mať za následok zvýšené riziko vzniku dopravných nehôd.

2. OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA SEIZICKOU ČINNOSŤOU, ZOSUVMI PÔDY A LAVÍN

2.a) Lavíny

Lavínové nebezpečenstvo vzhľadom na charakter územia okresu Nové Zámky nehrozí.

2.b) Zosuvy pôdy, pokles pôdy, prepady dutín (kamenné lavíny)

Hlavnými faktormi ovplyvňujúcimi náchylnosť pôd na mechanickú a chemickú degradáciu sú reliéf, klimatické a pôdne pomery záujmového územia. Vzhľadom na rovinný charakter s priemernou sklonitosťou 1 - 3° s pôdami černoziemného typu, stredne ťažkými a klimatickými vlastnosťami charakterizovanými suchou a teplou klímou s nízkym podielom zrážok. Náchylnosť na vodnú eróziu je nízka.

Do juhovýchodnej časti okresu zasahuje Ipeľská pahorkatina a Kováčovské kopce. Do severovýchodnej časti obvodu zasahuje Pohronská pahorkatina. Tieto oblasti sú tvorené horninami, ktoré sú náchylné na zosuv. Predpokladaná možnosť zosuvu skál je na železničnú trať medzinárodného významu Štúrovo – Maďarsko, v oblasti Kamenica nad Hronom – Kováčov, v dĺžke 500 – 1000m.

2.c) Seizmická činnosť

Stredná a západná časť okresu Nové Zámky sa nachádza v oblasti Komárňanskeho zlomu, ktorý je vytypovaný ako oblasť zvýšenej seizmickej činnosti s maximálnou očakávanou intenzitou 7° stupnice MSK-64. V okolí obce Dvory nad Žitavou a mesta Nové Zámky, je predpoklad maximálnych očakávaných intenzít 8 stupňa MSK-64.

V oblasti ohrozenej 7° MSK sa nachádzajú:

Obce – Andovce, Bánov, Bardoňovo, Bešeňov, Branovo, Čechy, Černík, Dedinka, Dolný Ohaj, Dubník, Dvory nad Žitavou, Gbelce, Hul, Jasová, Kmeťovo, Kolta, Komjatice, Lipová, Maňa, Michal Nad Žitavou, Mojzesovo, Nová Vieska, Podhájska, Pozba, Radava, Rúbaň, Semerovo, Strekov, Svodín, Trávnica, Úľany nad Žitavou, Veľké Lovce, Vlkaš, spolu 33 obcí.

Mestá – Nové Zámky a Šurany, spolu 2 mestá.

2.d) Vulkanická činnosť

Vzhľadom na charakter územia nie je vulkanická činnosť predpokladateľná.

3. OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA POVODŇAMI A ZÁPLAVAMI Z POVRCHOVÝCH VODNÝCH TOKOV A OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA V PRÍPADE PORUŠENIA VODNEJ STAVBY

3.a) Povodne

Medzi živelné pohromy, pôsobiace na veľkom území, spôsobené vyliatím vodných tokov, prichádzajú do úvahy povodne, spôsobené riekami Nitra, Žitava a Váh v severnej časti okresu Nové Zámky. V južnej časti okresu môžu vzniknúť povodne spôsobené riekami Dunaj, Ipeľ a Hron. Povodne sa vyskytujú prevažne v období február – apríl resp. jún - júl.

Severná časť okresu Nové Zámky		Južná časť okresu Nové Zámky	
Andovce	r. Nitra	Chľaba	r. Dunaj
Bánov		Kamenica nad Hronom	
Černík		Mužla	
Komjatice		Nána	
Lipová		Obid	
Mojzesovo		Štúrovo	
Nové Zámky		Bíňa	r. Hron
Palárikovo		Kamenica nad Hronom	
Šurany		Kamenín	
Tvrdošovce		Kamenný Most	
Úľany nad Žitavou		Malá nad Hronom	
Veľký Kýr		Chľaba	r. Ipeľ
Bešeňov		Leľa	
Dolný Ohaj	Salka		
Dvory nad Žitavou			
Hul			
Kmeťovo			
Maňa			
Michal nad Žitavou			
Nové Zámky			
Šurany			
Komoča	r. Váh		
Zemné			

3.b) Záplavy

Pri mimoriadnej udalosti na Oravskej priehrade, priehrade Liptovská Mara prípadne na vodnej nádrži Kráľová, vznikne zaplavené územie v severozápadnej časti územného obvodu okresu Nové Zámky. Následkom zaplavenia územia môže prísť k znehodnoteniu domov, mostov, komunikácií, zaplaveniu studní a následnému znehodnoteniu pitnej vody. Môže prísť tiež k ohrozeniu životov, úhynu zvierat, poškodeniu vegetácie a k znehodnoteniu úrody na poliach a v záhradách.

3.c) Hrádze, vodné diela

Následkom rozrušenia vodných stavieb Liptovská Mara a Oravská priehrada dôjde v okrese Nové Zámky k zaplaveniu štyroch obcí (Jatov – časť Kendereš a časť Malý Jatov, Palárikovo, Tvrdošovce a Zemné). V prípade rozrušenia ľavostrannej hrádze vodnej stavby Kráľová nad Váhom, dôjde k zaplaveniu dvoch obcí (Jatov – časť Kendereš a časť Malý Jatov a Tvrdošovce).

4. OHROZENIE POŽIARMÍ

4.a) Oblasti možných veľkých lesných požiarov

Najpravdepodobnejšia možnosť vzniku veľkých požiarov v dôsledku nepriaznivých poveternostných a klimatických podmienok je v oblasti lesných plôch (ako napr. oblasť Kováčovských kopcov, Čenkovskej lesostepy), kde sa nachádzajú hlavne listnaté, z časti aj bórové (ihličnaté) porasty. Možnosť vzniku lesných požiarov je aj v katastroch obcí: Veľké Lovce, Pozba a Bardoňovo.

4.b) Výrobné podniky ohrozené možným vznikom požiaru vyplývajúceho z povahy ich činnosti

Veľké požiare hrozia všade, kde sa vo veľkom skladujú farbivá, riedidlá, pohonné hmoty, textilné syntetické materiály, drevo, uhlie, plyn, gumárenské výrobky, múka, cukor, obilie, slama, kŕmne zmesi, papier, atď. Okrem požiaru je možné aj sekundárne ohrozenie vznikom dusivých, dráždivých a toxických splodín horenia. Na území okresu sa nenachádza podnik, kde sa vo zvýšenej miere manipuluje s horľavinami.

5. OBLASTI OHROZENÉ VŠETKÝMI DRUHMI DOPRAVY

5.a) Oblasti ohrozené cestnou dopravou

Medzi nebezpečné úseky komunikácií s možnosťou vzniku havárií, sú považované v rámci okresu Nové Zámky tieto úseky ciest:

- Nové Zámky – Komjatice, cesta číslo 64
- Tvrdošovce – Čiky – Nové Zámky, cesta číslo 75
- Nové Zámky – Dvory nad Žitavou, cesta číslo 75
- Nové Zámky – Komoča, cesta číslo 563
- Nové Zámky – Nitra, priet'ah mestom Nové Zámky a Šurany, cesta číslo 64 a 580
- cesta číslo 63, Štúrovo – Komárno
- cesta číslo 564, Štúrovo – Demandice
- cesta číslo 76, Štúrovo – Želiezovce
- cesta číslo 509, Štúrovo – Nové Zámky

5.b) Oblasti ohrozené železničnou dopravou

Územným obvodom okresu Nové Zámky prechádza medzinárodná železničná doprava. Najdôležitejšie trasy sú:

Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo – Maďarsko

Nové Zámky – Komárno – Maďarsko

Nové Zámky – Šurany – Levice

Štúrovo – Levice

Medzi dôležité železničné uzly patria stanice Palárikovo, Nové Zámky, Štúrovo, Šurany. Najohrozenejšie je obyvateľstvo v obciach v blízkosti uvedených tratí a železničných uzlov, pričom nie sú dostupné informácie o množstve a druhu prepravovaných tovarov (preprava nebezpečných látok).

5.c) Oblasti ohrozené leteckou dopravou

Nad celým územným obvodom okresu Nové Zámky prechádza letecký koridor, pričom nie sú dostupné informácie o množstve a druhu prepravovaných tovarov a intenzite letov. Ohľadne možných leteckých havárií je ohrozené obyvateľstvo v obývaných častiach okresu Nové Zámky.

Vznik veľkých leteckých nehôd je najpravdepodobnejší v prípade havárie v blízkosti väčších zastavaných častí. Nad územným obvodom okresu Nové Zámky prechádza letecký koridor, pričom nemáme poznatky o prepravovaných nebezpečných látkach.

V pásme ohrozenia letovým koridorom sa nachádzajú nasledujúce obce :

Nové Zámky, Bánov, Čechy, Dolný Ohaj, Dubník, Dvory nad Žitavou, Hul, Jasová, Jatov, Kolta, Komjatice, Lipová, Mojzesovo, Podhájska, Radava, Rastislavice, Semerovo, Šurany, Tvrdošovce, Úľany nad Žitavou, Veľké Lovce, Veľký Kýr, Vlkaš, Zemné, Bajtava, Belá, Biňa, Bruty, Gbelce, Chľaba, Kamenica nad Hronom, Kamenín, Kamený Most, Leľa, Ľubá, Malá nad Hronom, Malé Kosihy, Mužla, Nána, Nová Vieska, Obid, Pavlová, Salka, Sikenička, Svodín, Šarkan, Štúrovo.

5.d) Nehody lanových dráh

Jediný lyžiarsky vlek sa nachádza v obci Čechy. Má dĺžku 200m a je v prevádzke v zimných mesiacoch, pri vhodných snehových podmienkach.

5.e) Oblasti ohrozené nehodami produktovodov, plynovodov, prečerpávacích staníc

Severnou časťou okresu Nové Zámky (Jatov, Rastislavice, Mojzesovo, Černík, Malá Maňa, Vlkaš, Trávnica, Pozba) prechádza ropovod v dĺžke 33 km. Vznik ropnej havárie je možný aj v prípade prepravy ropy a produktov železničnou a cestnou prepravou. V prípade havárie je riziko znehodnotenia pôdy a vegetácie. Môže dôjsť k požiaru.

Pre distribúciu zemného plynu slúži sústava VVTL a VTL plynovodov.

6. OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA ZÁVAŽNOU PRIEMYSELNOU HAVÁRIOU VYPLÝVAJÚCE Z CHARAKTERISTIKY NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

6.a) Oblasti možného ohrozenia vyplývajúce z umiestnenia jadrových zariadení

Pri havárii AE Mochovce vzniknú na územnom obvode okresu Nové Zámky v severnej časti priestory ohrozenia rádioaktívnym zamorením. V priestore 20 km pásma sa nachádza 10 obcí s počtom ohrozených obyvateľov cca 10 000.

Druh ohrozenia Prevádzkovateľ	Veľkosť ohrozeného priestoru / km ² /	Počet ohrozených obyvateľov	Obce v ohrozenom priestore	
AE Mochovce	20 km pásma / Sektor 9	886	Bardoňovo	
		869	Dedinka	
	20 km pásma/ Sektor 10	1 196	Podhájska	
		575	Pozba	
		1 248	Trávnica	
	20 km pásma / Sektor 11	1 003	Černík	
		958	Kmeťovo	
		338	Vlkas	
		2 108	Maňa	
	20 km pásma / Sektor 12	695	Michal nad Žitavou	
	Spolu		9 876	10 obcí

6.b) Oblasti možného ohrozenia závažnou priemyselnou haváriou vyplývajúce z umiestnenia nebezpečných látok – stacionárne zdroje ohrozenia

Prehľad stacionárnych zdrojov nebezpečných látok

Por. číslo	Objekt	Druh NL	Množstvo látok (t)		Rozsah ohrozenia (r-m, plocha-ha)	Ohrozenie obyvateľov	
			projektové	skutočné		podnik	okolie
1.	Zimný štadión Nové Zámky	Amoniak		1,3	0,15 km	áno	2 500
	Zimný štadión Nové Zámky	Amoniak		1,3	0,42 km	áno	1 500
2.	Duslo Šaľa a.s.	Amoniak Chlór		17 129 200,1	9,4 km	áno	791

Register podnikov podľa z. č. 261/2002 Z.z.

Kategória „A“

Por. číslo	Objekt	Druh NL	Množstvo látok (t)		Rozsah ohrozenia (r-m, plocha-ha)	Ohrozenie obyvateľov	
			projektové	skutočné		podnik	okolie
1.	REAL – H.M. s.r.o., Nitrianska cesta 136, 940 01 Nové Zámky	Motorová nafta		1 000			
		Automobilový benzín		700			
		Rôzne druhy olejov(motorový, ložiskový,hydraulický,prevodový)		150			

Tabuľka prehľadu možného ohrozenia pri výrone nebezpečných látok čpavku /NH₃/ a chlóru

Ohrozovateľ	Látka	Obce v ohrozenom priestore	Počet ohrozených obyvateľov
DUSLO Šaľa a.s.	Amoniak NH ₃ Chlór Cl ₂	Jatov (9,4 km)	791
Spolu		1 obec	791

6.c) Oblasť možného ohrozenia spojené s únikom nebezpečných látok pri všetkých druhoch preprav – prehľad trás nebezpečných látok

Riziká úniku nebezpečných látok pri cestnej preprave

- chemické látky – najčastejšie využívaná trasa prepravy je cesta I. triedy č. 75 a 64 v smere Šaľa – Nové Zámky – Komárno a späť.
- rádioaktívne látky – cestná preprava sa nevyužíva
- biologické látky – nemáme informácie o preprave týchto látok

Riziká úniku nebezpečných látok pri železničnej preprave

- chemické látky – najčastejšie využívané trasy prepravy sú Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo – Maďarsko, Bratislava – Nové Zámky – Komárno – Maďarsko.
- rádioaktívne látky – vyhorené jadrové palivo, ako aj čerstvé sa prepravuje na trase – Šaľa – Šurany – Levice.
- biologické látky - nemáme informácie o preprave týchto látok

K úniku prepravovaných nebezpečných látok môže dôjsť pri havárii dopravného prostriedku, prípadne pri poškodení prepravnej nádoby. Najväčšie riziko ohrozenia osôb vplyvom úniku NL pri preprave je únik v blízkosti zastavaných častí okresu Nové Zámky.

7. OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA VZNIKOM CHORÔB, EPIDÉMIÍ A PANDÉMIÍ

7.a) Ochorenia ľudí

Epidémiou sa rozumie taký výskyt infekčného ochorenia, kedy sa v miestnej a časovej súvislosti (t.j. v rovnakej lokalite a približne v rovnakom čase) zvýši chorobnosť týmto ochorením nad hranicu obvyklou v danej lokalite a danom období.

Možné druhy epidémií:

Salmonelóza – lokalitu nemožno špecifikovať. Záleží na dislokácii zdroja nákazy (lahôdkárske, cukrárenské výrobné a predajne, zdroje vody, predajne ovocia a zeleniny). Pravdepodobnosť výskytu je najmä v letnom období.

Vírusová hepatitída – nositeľmi vírusu sú predovšetkým deti predškolského a školského veku. Prenášať sa môže tak priamym kontaktom, ako aj kontaminovanou pitnou vodou, šťavami alebo nedostatočne uvarenými potravinami. (zvýšené riziko predstavujú zelenina hnojená organickými hnojivami a plody mora).

Chrípka – výskyt možno predpokladať na značnej časti územia okresu. Pravdepodobnosť výskytu je najmä v zimnom období.

Bakteriálna úplavica a brušný týfus – podľa zdroja nákazy, pri kontaminácii vody a potravín na väčšej časti územia.

7.b) Ochorenia zvierat

Možným druhom nebezpečnej nákazy v rámci okresu Nové Zámky by mohla byť slintačka a krívačka dobytku, malých prežúvavcov (ovce, kozy) a prasiat. Ďalšou možnou nebezpečnou nákazou druhovo špecifickou pre prasatá by mohol byť klasický mor ošípaných a pre hydinu vtáčia chrípka.

7.c) Ochorenia rastlín, zamorenie škodcami

Možné ochorenia rastlín:

ovocie

ovocné stromy - chrastavitosť, kučeravosť broskyňových listov

zelenina

cibuľa - pleseň cibuľová

kukurica - fuzarióza kukurice, hrdza kukuričná, prašná sneť kukuričná, sneť kukuričná

mak - helmintosporiáza maku

mrkva, petržlen - pleseň mrkvová, pleseň šalátová

repa - biela hniloba, cercospora repová, čerň repková, ramuláriová škvrnitosť, skočky

rajčiaky, zemiaky - pleseň zemiakov

uhorky, tekvicová zelenina - pleseň uhorková

obilniny

jačmeň - hnedá škvrnitosť jačmeňa, prašná sneť jačmeňová

pšenica - prašná sneť pšeničná

slničnica - sklerotínové vädnutie

zimné obilniny - pleseň snežná

Možné zamorenie škodcami:

ovocie

broskyňa - obalovač broskyňový

jablň - podkopáčik

slivka - obalovač slivkový

ovocné stromy - muška zlatoritka, spriadač americký, vrtivka čerešňová

zelenina

hrach - listnárík čiarkový

cibuľa - mínerka cibuľová

kapusta - mora kapustová, voška kapustová

kapustová zelenina - kvetárka kapustová, dlhárik kukuričný, molica lastovičníková

kukurica - kukuričiar koreňový, voška kukuričná

mak - krytonos koreňový, voška maková

repka - bliskáčik repkový, byl'omor kelový, krytonos repkový, krytonos štvorzubý, piliarka repková

špargľa - špargľovec obyčajný, špargľovec dvanásťbodkový

zemiak - pásavka zemiaková

obilniny

obilniny - kohútik pestrý, kohútik modrý, múčiar obyčajný, plocháč skladový, rušík skladový, siatica oziminová, zrníar čierny

8. OBLASTI OHROZENÉ INÝMI DRUHMI MIMORIADNYCH UDALOSTÍ

8.a) Oblasť ohrozené rizikami technogénneho charakteru

Energetickú infraštruktúru na regionálnom okrese predstavujú:

- elektrická sieť vedení 400 110 kV,
- centrálné tepelné zdroje patriace priemyselným podnikom a bytovému hospodárstvu,
- sústava VVTL a VTL plynovodov.

Elektrické siete 400 kV

- Cez územie okresu Nové Zámky prechádzajú 400 kV siete:
- Križovany - Veľký Ďur,
- Levice - Veľký Ďur.

Elektrické siete 110 kV.

Pre potreby okresu slúžia nasledovné siete 110 kV:

vedenie č.

- 9969 N. Zámky - Galanta,
- 8865 N. Zámky - Križovany,
- 8772 N. Zámky - VE Kráľová,
- 8751 N. Zámky - Hurbanovo,
- 8752 N. Zámky - Komárno,
- 8847/8848 N. Zámky - Štúrovo,
- 8845 N. Zámky - N. Zámky EleSvit s.r.o.,
- 8745 N. Zámky - Levice,
- 8850 N. Zámky EleSvit s.r.o. - Štúrovo,
- 8881/8882 N. Zámky - Štúrovo,
- 8415 Štúrovo - Želiezovce,
- 8414 Štúrovo – Levice.

Na dotknutom území sa nachádzajú 4 transformovne (TR) 110 kV/VN.

- TR Nové Zámky 2x13,2 MVA (ŽSR),
- TR EleSvit s.r.o., Nové Zámky 2x25 MVA,

- TR Štúrovo 2x258 VA (ZSE) 2x13,3 MVA (ŽSR),
- TR Priemyselný park Štúrovo, a.s. 2x25 VA.

8.b) Oblasti ohrozené rizikami sociogénneho charakteru

Bezpečnostné prostredie v SR je z pohľadu terorizmu zatiaľ relatívne stabilizované a pokojné, bez bezprostredných rizík a hrozieb. Na území SR neboli zaznamenané žiadne priame aktivity teroristických skupín, ani lokalizované osoby alebo skupiny, ktoré by pripravovali spáchanie teroristického trestného činu. Možnosť viacerých teroristických ohrození nášho štátu a jeho záujmov v zahraničí súvisí s celosvetovým vývojom bezpečnostnej situácie. Bezpečnostnú situáciu na území SR v súvislosti s možnosťou teroristického ohrozenia ovplyvňujú viaceré faktory. Jedným z nich môže byť angažovanosť v medzinárodných organizáciách, na zahraničných protiteroristických aktivitách a operáciách.

8.c) Oblasti ohrozené rizikami enviromentálneho charakteru

Okres Nové Zámky je podľa dostupných informácií hodnotený ako relatívne málo zaťažovaný, s nízkym stupňom narušenia základných zložiek životného prostredia. Vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomerom je územie dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

vodstvo

Úseky vodných tokov v územnom obvode okresu Nové Zámky sú dlhými tokmi veľkých riek, ktoré pretekajú územím Slovenskej republiky. Na územie pritekajú už značne znečistené priemyslom, ktorý je vybudovaný na ich horných tokoch. Prevažná väčšina vodných tokov na území je z hľadiska kvality zaradená do IV. a V. triedy čistoty. Najznečistenejšou riekou v okrese Nové Zámky je rieka Nitra.

Najpriaznivejšie hydrogeologické podmienky pre využívanie zásob podzemných vôd sú v oblasti kvartérnych náplavov Dunaja medzi Kravanmi nad Dunajom (okr. Komárno) a Chľabou, v riečnej nive Hrona medzi Biňou a Kamenicou nad Hronom a Ipl'a medzi Malými Kosihami a Salkou. Pre podzemné vody tohto rajónu je charakteristická zhoršená kvalita, najmä v ukazovateľoch NH₄, Fe, Mn, chloridov, síranov a dusičnanov. Podzemná voda z väčších hĺbok je prevažne dobrej kvality a vyhovuje požiadavkám na pitné účely, na znečisťovaní podzemných vôd sa výraznou mierou podieľajú predovšetkým plošné zdroje. Podzemné vody v riečnych náplavoch Nitry majú zvýšenú až vysokú mineralizáciu, čo spôsobuje najmä hydrogén, uhličitany a vápnik. Oblasť dolného Váhu sa v okrese Nové Zámky ale aj na celom Slovensku zaraďuje medzi oblasti s najviac znečistenými spodnými vodami. Znečistenie v tejto oblasti je veľmi intenzívne v dôsledku koncentrácie síranov, chloridov a dusičnanov, s čím súvisia aj veľmi vysoké mineralizácie. V Jatove, Rastislaviciach a v Tvrdošovciach boli okrem vysokých hodnôt síranov a chloridov namerané aj veľmi vysoké hodnoty sodíka. V prívodnej zóne Dunaja v oblasti Štúrova sú podzemné vody nekvalitné s vysokou koncentráciou mangánu, železa, síranov a chloridov. Na zhoršenej

kvalite vôd sa podieľajú aj špeciálne organické látky a pesticídy. Táto oblasť je veľmi zaťažená najmä poľnohospodárskym znečisťovaním a následným zasolením pôd.

ovzdušie

Medzi veľké zdroje znečisťovania sa radia 2 sídla – Nové Zámky a Šurany. Medzi rozhodujúce odvetvia ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia v okrese patria priemysel, energetika, poľnohospodárstvo a doprava. Najväčším producentom znečisťujúcich látok je Priemyselný park Štúrovo a.s., ktoré spôsobujú lokálne znečistenia oblasti okolia mesta Štúrovo.

Významnou oblasťou znečisťovania ovzdušia je neustále narastajúca intenzita cestnej dopravy. Je všeobecne známe, že vozidlá s benzínovým motorom zodpovedajú za 90 % celkových emisií prchavých organických látok z dopravy.

8.d) Oblasti ohrozené možnou kumuláciou rôznych druhov mimoriadnych udalostí

Pôsobením kumuláciou rôznych druhov mimoriadnych udalostí môže dôjsť k dlhodobému výpadku elektrickej energie čo bude mať za následok:

V dôsledku výpadku elektrickej energie (rádovo niekoľko desiatok hodín), môže dôjsť k znehodnoteniu surovín, polotovarov a výrobkov v podnikoch Novofruct s.r.o. Nové Zámky, Novogal a.s. Dvory nad Žitavou.

K rozsiahlemu rozrušeniu energetických sietí a rozvodov môže prísť v týchto prípadoch :

- pri živelných pohromách ako sú napr. víchrice, zemetrasenia, veľkoplošné požiare, pričom postihnutá oblasť bude v miestach najbližších nezasiahnutých úsekových vypínačov odpojená od dodávok
- pri haváriách spojených s poškodením rozvodných sietí, ich zariadení a diaľkovodov, môže prísť k dlhodobému výpadku dodávky energií
- pri katastrofách typu rozrušenia vodných stavieb a podobne môžu nastať alternatívy:
 - ⇒ z dôvodu ochrany životov odstavenie postihnutej oblasti alebo oblasti, ktorej hrozí bezprostredné nebezpečenstvo
 - ⇒ prerušenie zásobovania v dôsledku veľkého plošného rozrušenia elektrickej siete a zariadení energetiky.

Nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť

AMONIAK

Vzorec: NH₃ (bezvodý alebo vodné roztoky s viac než 50% NH₃)

UN Kód: 1005

Toxikologické vlastnosti: Amoniak má dráždivé účinky. Pre svoju dobrú rozpustnosť vo vode dráždi horné cesty dýchacie, nebezpečenstvo vážneho poškodenia organizmu je obmedzené. Má teda dobré varovné vlastnosti. Amoniak je zmyslovo zistiteľný pri koncentráciách 1 – 50 ppm. Pre dlhší pobyt je prijateľná koncentrácia 100 ppm a vzhľadom k návyku je možné vydržať asi hodinu pri koncentráciách 300 – 500 ppm. Polhodinový pobyt v koncentráciách 2500 ppm je životu nebezpečný a koncentrácie nad 5000 ppm rýchle usmrcujú. Koncentrácie vyššie ako 10000 ppm poškodzujú už priamo pokožku a sú teda nebezpečné aj vtedy, ak sú dýchacie cesty chránené. Najvyššia prípustná koncentrácia priemerná je cca 60 ppm, medzná cca 115 ppm.

Špeciálna očista: zamoreného terénu, budov a materiálu (náraďia, strojov a pod.), ktoré boli zamorené amoniakom, sa uskutočňuje 3 – 5 % roztokmi minerálnych alebo organických kyselín. Najvhodnejšia je kyselina octová. Minerálne kyseliny, najmä kyselina chlorovodíková, vytvárajú pri reakcii s amoniakom hustú hmlu, ktorá môže špeciálnu očistu sťažovať.

Hlavné zásady poskytovania prvej predlekárskej a prvej lekárskej pomoci pri úniku: Čpavok je bezfarebný plyn alebo kvapalina so štiplavým dráždivým zápachom, charakterizovaný ako toxická veľmi nebezpečná látka, pri normálnej teplote nereaktívna. Pri uvoľnení plynu sa tvorí veľké množstvo studenej hmly a leptavé výbušné zmesi. Hmla je ťažšia ako vzduch. Vznietenie môže nastať pôsobením vysokej teploty a silného zdroja energie. S vodou tvorí látka silne leptavé zmesi aj pri zriedení. Nad hladinou sa môžu tvoriť hmla a pary so silnými dráždivými účinkami. Pri kontakte s kyselinami vzniká veľmi prudká neutralizačná reakcia.

Zdravotné ohrozenie: Tekutina aj plyn dráždia silne až do ťažkého poleptania očí, dýchacie cesty, pľúca a kožu. Kľč alebo edém glottis môže viesť k uduseniu. Nadýchanie plynu vysokej koncentrácie môže mať za následok náhlu smrť. Styk s tekutinou vyvoláva ťažké omrzliny.

Príznaky: Pálenie, bolesti a poškodenie očí, nosných a hltanových slizníc akože. Omrznuté časti tela majú bielu farbu. Dráždivý kašeľ najťažšieho stupňa, dušnosť. Krátkodobý účinok: koncentrácie 0,25% pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Prvá pomoc: Preniesť postihnutých na čerstvý vzduch, uložiť do pokojnej polohy, uvoľniť tesné súčasti odevu. Pri zástave dychu okamžite zaviesť umelé dýchanie alebo dýchanie pomocou prístroja, popr. priviesť kyslík. Zasiiahnuté časti odevu, topánky, pančuchy okamžite vyzliecť a odstrániť. Postihnuté miesta na tele opláchnuť vodou a potom pokryť sterilným obvazom. Pri zasiachnutí očí premývať okamžite 10-15 min. vodou. K tomu účelu roztvoríť

palcom a ukazovákom očné viečka a nechať pohybovať okom na všetky strany. Privolať lekára. Zranených nenechať prechladnúť. Omrznuté miesta netrieť. Postihnutých transportovať v ležiacej polohe. Pri nebezpečenstve straty vedomia uložiť a transportovať v stabilizovanej polohe na boku.

CHLÓR

Vzorec: Cl₂

UN Kód: 1017

Toxikologické vlastnosti: Chlór je žltozelený plyn. Má silný dráždivý účinok, ktorý sa pripisuje schopnosti reagovať s vlhkosťou za vzniku chlorovodíka a kyselíka a prevádza sa teda na účinok oxidačný a na účinok kyselín. Menší význam sa pričíta odnímaniu vody pri kontakte so živými tkanivami. Pri tejto reakcii vznikajú komplikované chlórované zlúčeniny. Sú dráždené dýchacie cesty a pľúca a pri väčších expozíciách je nebezpečenstvo vytvorenia edému pľúc a zápalov krvácením. V účinkoch pripisovaných rôznym koncentráciám nie je jednota napriek tomu, že sa jedná o bežnú látku. Chlór nie je cítiť v koncentrácii 0,5 ppm, ale dá sa už dokázať napr. jódoškrobovým papierikom. Cítiť je od koncentrácie 1 ppm, podľa iných autorov od 0,5 – 5,0 ppm. V citlivosti na chlór sú veľké individuálne rozdiely, čím sa vysvetľujú i rozdielne údaje v literatúre. V koncentrácii 1 – 2 ppm sa dá dobre pracovať, 3 – 6 ppm pôsobí škrabanie v nose, u citlivejších osôb kašeľ a chrapot. 30 - 60 min. práca sa nepovažuje za nebezpečnú. Koncentrácia 15 ppm spôsobuje silné podráždenie a 30 – 60 minútový pobyt v koncentrácii 20 ppm je už veľmi nebezpečný. 30 ppm spôsobuje veľmi skoro prudký kašeľ a od 50 ppm je možnosť vzniku edému pľúc. V koncentrácii 100 ppm nie je možné vydržať dlhšie ako 1 minútu, 1000 ppm usmrčuje vo veľmi krátkom čase. Najvyššia prípustná koncentrácia priemerná je cca 1 ppm, medzná cca 2 ppm.

Špeciálna očista : Pri úniku halogénov do ovzdušia je vhodné tieto látky zneškodňovať v mieste ich najväčšej koncentrácie, t.j. v mieste ich úniku. Kde látka ešte nie je zriedená okolitou atmosférou. Najľahší a najrýchlejší spôsob spočíva vo vytvorení vodnej clony okolo miesta výronu pomocou požiarnych striekačiek. Na likvidáciu oblaku chlóru, ktorý touto clonou prenikne, sa ako najvhodnejší javí postrek oblaku z lietadiel. Pre postrek sú najvhodnejšie nasýtené roztoky týchto látok: hydrouhličitan sodný, uhličitan sodný, siričitan sodný a tiosíran sodný. Amoniak rozpustený vo vode nie je najvhodnejší, nakoľko pri jeho použití dochádza k tvorbe hmly chloridu amónneho, ktorý môže sťažovať likvidačné práce. Odmorovanie terénu sa uskutočňuje rovnakými zlúčeninami a navyše môžeme použiť i roztoky hydroxidu sodného a draselného, prípadne haseného vápna ako suspenzie. Koncentrácia roztokov by sa mala pohybovať v rozmedzí 3 – 5 %.

Hlavné zásady poskytovania prvej predlekárskej a prvej lekárskej pomoci pri úniku: Chlór je plyn s ostrým zápachom, charakterizovaný ako veľmi nebezpečná, toxická nehorľavá látka. Organické látky môžu v plynnom chlóre horieť. Niektoré horľavé látky tvoria s chlórrom výbušné zmesi, napr. vodík. Pri uvoľňovaní plynu sa tvorí veľké množstvo studenej hmly a jedovatej, leptavej zmesi, ktoré sa ďalej rozširujú. Hmla je ťažšia ako vzduch. Látka sa

nepatrne rozpúšťa vo vode. Nad hladinou sa môžu tvoriť jedovaté a leptavé zmesi. Látka reaguje pri kontakte s mnohými anorganickými a organickými látkami.

Zdravotné ohrozenie: Nadýchanie plynu vedie k ťažkým poleptaniam dýchacích ciest a pľúc. Je možný pľúcny edém. Edém pľúc môže vzniknúť s omeškaním až dvoch dní. Po nadýchaní plynu je preto v každom prípade nevyhnutné vykonať lekárske vyšetrenie. Plyn vyvoláva ťažké poleptanie očí a podráždenie kože až po tvorbu pľuzgierov. Pri styku s tekutinou sa môžu vyskytnúť omrzliny.

Príznaky: Pálenie a bolesti očí, slizníc nosných, hltanových a kože. Tvorba pľuzgierov. Dráždenie na kašeľ, záchvaty dusenia. Pri krátkodobom účinku po dobu 10 minút pôsobí koncentrácia 0,1% smrteľne.

Prvá pomoc: Preniesť postihnutých na čerstvý vzduch, uložiť do pokojnej polohy, uvoľniť tesné súčasti odevu. Pri zástave dychu okamžite zaviesť umelé dýchanie alebo dýchanie pomocou prístroja, popr. priviesť kyslík. Zasiiahnuté časti odevu, topánky, pančuchy okamžite vyzliecť a odstrániť. Postihnuté miesta na tele opláchnuť vodou a potom pokryť sterilným obvazom. Pri zasiahnutí očí premývať okamžite 10 – 15 min. vodou. K tomu účelu roztvoríť palcom a ukazovákom očné viečka a nechať pohybovať okom na všetky strany. Privolať lekára. Zranených nenechať prechladnúť. Postihnutých transportovať v ležiacej polohe. Pri nebezpečenstve straty vedomia uložiť a transportovať v stabilizovanej polohe na boku. Taktiež pri poskytovaní prvej pomoci nosiť úplné ochranné obleky.

OXID SIRIČITÝ

Vzorec: SO₂

UN Kód: 1079

Toxikologické vlastnosti: Oxid siričitý je bezfarebný plyn charakteristického štiplavého zápachu o hustote 3,62, dobre rozpustný vo vode. Má dráždivé účinky, ktoré sa prejavujú najmä na horných cestách dýchacích. Veľká akútna expozícia môže mať za následok zápal, alebo edém pľúc, vážny zápal drobných priedušiek, spojiviek a pod. Oxid siričitý je zmyslovo poznateľný skôr chuťou, ako čuchom a to už pri koncentráciách 1 ppm, 2 – 5 ppm je cítiť zreteľne a táto koncentrácia ľahko dráždi. Osoby, ktoré prichádzajú do styku s oxidom siričitým však majú otupený čuch a necítia ho ani pri vyšších koncentráciách. Koncentrácia okolo 10 ppm dráždi okamžite. Okolo 20 ppm sú už silne dráždené oči, do 50 ppm je dlhší pobyt v zamorenom priestore ešte možný. Koncentrácia 50 – 100 ppm je znesiteľná iba krátku dobu, koncentrácia nad 500 ppm už po veľmi krátkej dobe ohrozuje život. Koncentrácia 1000 ppm dráždi v priebehu niekoľkých minút vlhkú pokožku. Najvyššia prípustná koncentrácia priemerná je cca 4 ppm, medzná cca 8 ppm.

Špeciálna očista: zamorené priestory vyvetráme, oxid siričitý sa neodmoruje mokrou cestou, prípadné vzniknuté sulfozlučneniny sú veľmi dobre rozpustné vo vode, odporúčajú sa teda oplachy materiálu veľkým množstvom vody.

SPÔSOBY VAROVANIA OBYVATEĽSTVA

Varovanie obyvateľstva je zabezpečené prostredníctvom sirén varovnými signálmi:

„**VŠEOBECNÉ OHROZENIE** – dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti,

„**OHROZENIE VODOU**“ – šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti sa vyhlasuje signálom „**KONIEC OHROZENIA**“ – dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania.

Varovné signály a signál „KONIEC OHROZENIA“ sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov (vo vysielaní rozhlasových a televíznych staníc), v rámci obce miestnym rozhlasom. Slovná informácia obsahuje deň a hodinu vzniku alebo skončenia ohrozenia, údaje o zdroji a druhu ohrozenia, údaje o veľkosti ohrozeného územia, základné pokyny pre činnosť obyvateľstva.

Na obývanom území obce neozvučenom sirénami ani miestnym rozhlasom (uviesť miestne časti, názvy ulíc a pod.) bude varovanie obyvateľstva a vyrozumieanie osôb zabezpečené (uviesť konkrétne možnosti obce ako napr. pomocou verejnej telefónnej siete, pomocou motorového vozidla vybaveného rozhlasovým zariadením a pod.).

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Koordináciu preskúšavania týchto systémov vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

ZÁCHRANNÉ PRÁCE

Záchranné práce sa riadia na základe skutočnej situácie a jej predpokladaného vývoja vyjadreného na mape v pláne alebo v geografickom informačnom systéme.

Pri riadení záchranných prác sa ukladajú úlohy a vydávajú ústne alebo písomné príkazy na ich vykonanie a kontroluje sa ich plnenie. Ústne príkazy sa následne vyhotovujú v písomnej forme. Príkazy sa vydávajú aj na:

- a) uvedenie síl a prostriedkov do pohotovosti,
- b) rozvinutie miesta riadenia,
- c) zaujatie záložného miesta riadenia,
- d) určenie komunikácií na záchranné práce,
- e) uzavretie ohrozeného alebo postihnutého priestoru,
- f) vytvorenie podmienok na prežitie ohrozeného alebo postihnutého obyvateľstva,
- g) skončenie prác na ohrozenom území alebo na území postihnutom mimoriadnou udalosťou,
- h) povolanie na osobné úkony,
- i) vecné plnenie,
- j) odvolanie subjektov po vykonaní záchranných prác.

Okresný úrad riadi záchranné práce, ak nepatria do pôsobnosti iných orgánov štátnej správy, právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí; prednosta obvodného úradu je oprávnený ukladať úlohy a vydávať príkazy vedúcim iných štátnych orgánov, starostom obcí,

štatutárnym orgánom právnických osôb a fyzickým osobám vo svojom územnom obvode súvisiace s riadením záchranných prác.

Na zabezpečenie činnosti subjektov vykonávajúcich záchranné práce sú vykonávané opatrenia, ktoré sú zamerané najmä na:

- zásobovanie vodou a potravinami určenými na ľudskú spotrebu,
- dodávku elektrickej energie na osvetlenie a činnosť pracovísk a pohon agregátov,
- zásobovanie pohonnými látkami a náhradnými dielcami,
- dodávky materiálu na zabezpečenie činnosti jednotiek civilnej ochrany,
- finančné zabezpečenie.

Podrobnosti a ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať na Okresnom úrade Nové Zámky, odbor krízového riadenia, na ul. Podzámska č. 25, alebo na tel. č. 035 6913105, www.minv.sk.

Odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

Zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.